

amnica divisus, nomineque suo rejecto aliis *Black-water* aliis *Pante* dictus, vetustam illam Romanorum Coloniam CAMALODVNVM, quæ hoc littus illustravit, salutatur, CAMVDOLANVM Ptolemæo, Antonino CAMVLODVNVVM, & CAMOLVDVNVM dicitur: sed *Camoludunum* genuinum esse nomen, Plinius, Dio, & marmor antiquum persuadent. In hac urbe indaganda, Deus bone, quam lusciosi fuerint nonnulli, cum se suo nomine proderet, & cæcutientibus illis se perspicue exhiberet, nubemque submoveret? Plurimi in Occidentali Insulæ parte peruestigant, uti optimus ille, qui Antiquitatis Solem in manibus gestare sibi videbatur, alii in ultima Scotia, alii *Colchester*, in Lelandi verba jurati, esse affirmarunt, cum nomine vix mutilato pro *Camaloduno* hodie *Maldon* dicatur, Saxonice *Maldeune*, & *Mealbune*, maxima dictionis parte etiamnum integra, & superstita. Nec hoc solummodo expressum nominis vestigium persuasit; verum etiam distantia à *Mona* apud Plinium, & ipse situs in antiqua Tabula Itineraria, probationem præstant vel apertissimam. A Deo CAMVLO nomen huic CAMVLODVNO inditum fuisse vix suspicari ausim. Martem tamen sub hoc *Camuli* nomine fuisse cultum, & vetus saxum Romæ in ædibus Collotianis, & aræ repertæ CAMVLO DEO SANCTO ET FORTISSIMO inscriptæ comprobant, & in nummo antiquo Cunobellini, cujus hæc fuit Regia, ut jam meminimus, figuram galeatam cum hasta quæ Martis videatur, cum literis CAMV aspeximus. Verum cum nummus iste non jam sit ad manum, alios ejusdem Cunobellini tibi expressos exhibemus, qui ad hanc *Camalodunum* spectare videantur.

Maldon.

Camulus Deus.

Vide pag. 50 & 52.

Claudius in Britannia.

Præfuit, imperante Tiberio, huic Orientali Insulæ parti, tresque suscepisse filios videtur, Admimum, Togodumnum, & Catacratum. Admimus à patre pulsus, & à Cajo Caligula receptus, cum ille ridicula ista expeditione in Batauiam venit, ut sui terror inde Britanniam afflaret: Togodumnum vero justo prælio devicit, & interfecit Aulus Plautius, & de Catacrato quem fugavit, ut dixi, ovans triumphavit. Hic ille Plautius est, qui C. Berico exule Britanno suo socro, (nunquam non suggerentibus se belli causis,) primus post Iul. Cæsarem Britanniam sub Claudio tentavit, quem Claudius ipse statim transfussis legionibus, cum omni Imperii mole, &

elephantis, (quorum ossa inventa fucum quam plurimis fecerunt) subsequutus, transmissis Tamisi, Britannos qui in ripa advenientem exceperunt, in fugam conjecit, facileque hanc regiam *Camalodunum* cepit. Ob quæ BRITANNICI nomine filio imposto, sapiusque ipse Imperator salutatus, sexto quam profectus erat mense, Romam rediit. Sed hæc supra fufus persequutus sum, nec libet hic repetere.

Camaloduno sic in Romanorum potestatem redacta, Coloniam ibi valida veteranorum manu constituit Claudius, nummosque in rei memoriam signatos cum inscriptione COL. CAMALODVN. E quibus colligitur anno Imperii ejus XII, Anno scilicet à Christo nato quinquagesimo secundo. Et ob veteranos Legionis XIII Geminae Martiæ Victricis, quos Tacitus Britannia domitores vocat, in eam deductos, COLONIA VICTRICENSIS in antiqua Inscriptione appellatur, sed eccam.

Colonia Camaloduni.

C N. M V N A T I V S. M. F.
P A L. A V R E L I V S
B A S S V S P R O C.
A V G.

PRÆF. FABR. PRÆF. COH. III. SAGITTARIORVM, PRÆF. COH. ITERVM II. ASTVRVM, CENSITOR CIVIVM ROMANORVM COLONIAE VICTRICENSIS QVÆ EST IN BRITANNIACAMALODVNI, &c.

Colonia vero, si hoc scire interest, cætus hominum qui universi deducti in locum certum ædificiis munitum quem certo jure obtinerent. Plerumque deducebantur veterani, tum ut ipsis esset prospectum, tum ut subsidio essent adversus rebelles, & imbuendis sociis ad officia legum. Magnaque erant coloniarum dignatione, cum urbis Romæ quasi parvæ essent effigies & simulachra. Suosque magistratus habuerunt, majores & minores, de quibus cum alii dixerint, non est cur ego hisce, aut hujusmodi immorer. In hac prima Romanorum in Britannia Colonia constitutum erat Divo Claudio templum, *Aram æterna dominationis* vocat Tacitus, cujus in suo Ludo meminit Seneca. *Parum est, inquit, quod templum in Britannia Claudius habet, quod nunc barbari colunt, & tanquam Deum orant.* Delecti sunt etiam in ejus honorem sacerdotes, sodales nimirum Augustales, qui religionis specie Britannorum fortunas effundebant. Sed post decem annos versa fortuna, cecidit hæc Colonia. Cum enim veterani in hos captivos agros deducti, impotentius in misellum populum sævirent, extincta bellorum incendia majore flamma eruperunt. Britanni, Bunduica, (quæ & Boodicia,) duce, Coloniam hanc nullis munimentis septam impetu diripuerunt & incenderunt, templum in quo se miles conglobaverat, biduo expugnarunt. Legionem Nonam in auxilium adventantem fuderunt, & ut semel dicam, septuaginta civium, & sociorum millia occiderunt. Hanc stragem varia prodigia prædixerunt. Victoriæ simulachrum in hac urbe retro conversum, & delapsum, in curia externi fremitus auditi, ululatus insonuit theatrum, ædes sub Tamisis aqua visæ, cruentoque aspectu inundavit subjectum æstuarium, quod nunc (nescio quam ob causam) *Blackwater* vocamus, d

Servius.

Tacitus de hac Colonia.

Ara. & templum Claudii.

8000 habet Dio. Prodigia.